

Jakelun mukaan

Pyyntö 19.6.2024, täydennys 26.2.2025

YVA-menettelyn soveltamistarve yksittäistapauksessa, Raistakan tuulivoimahanke, Posio

Hankkeesta vastaava

SolarWind Finland Oy
Aleksanterinkatu 18–20
15140 Lahti

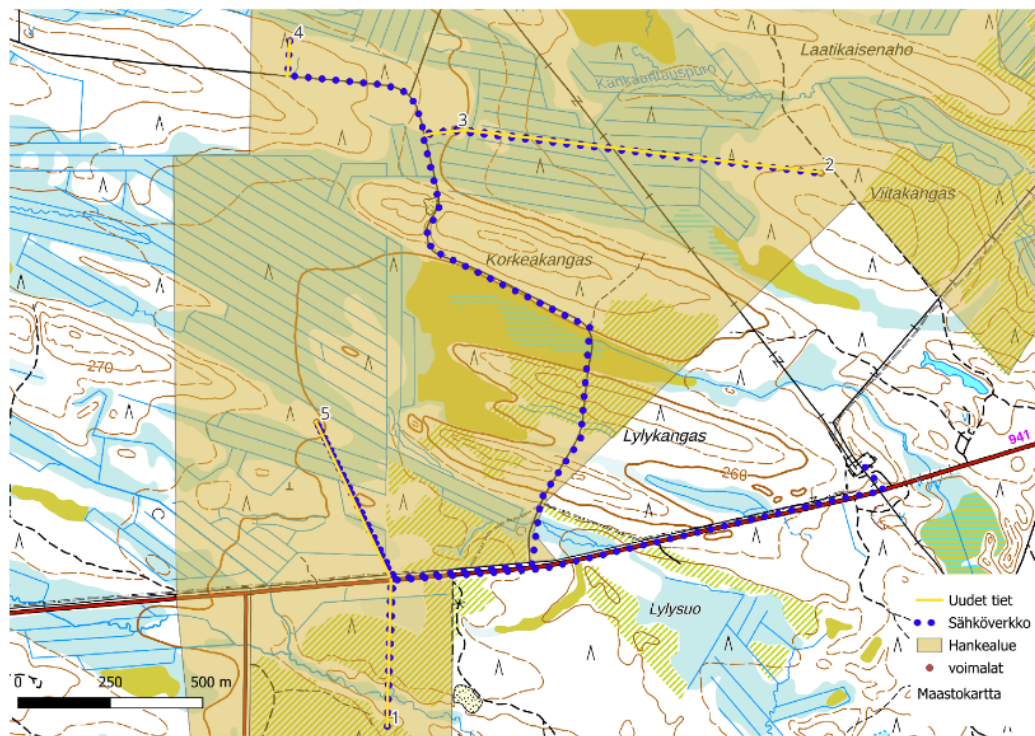
Asia

Solarwind Finland Oy on 18.6.2024 pyytänyt Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttääkö Posion Raistakan alueelle suunniteltu 5 tuulivoimalan ja enintään 36 MW:n tuulivoimahanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettelyä). Lapin ELY-keskus teki pyynnön asiakirjojen täydentämiseksi 16.7.2024. Hankkeesta vastaava toimitti täydennysasiakirjat 26.2.2025.

Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot

Hankkeen kuvaus

Hankkeen tuotantoalue on kooltaan noin 6 km² ja se koostuu 5 tuulivoimalasta perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista ja tuulivoimaloita yhdistävistä huoltoteistä (kuva 1). Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 206 metriä ja niiden yksikköteho on enintään 7,2 MW. Kokonaisteho on enintään 36 MW. Jokaisen tuulivoimalan rakennustoimia varten on varattu noin 1 hehtaarin maa-ala. Tuulipuisto on suunniteltu alustavasti liitettäväksi 110 kV linjaan Posion muuntoasemalla. Maakaapelointi tehdään olemassa olevan tiestön mukaisesti. Hankealueelle ei ole tarvetta rakentaa omaa sähköasemaa. Rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista (parannetaan tarvittaessa) ja aivan voimaloiden läheisyyteen rakennettujen uusien kulkuväylien kautta.

Kuva 1: Tuulivoimaloiden, sähkönsiirron ja tiestön sijainti Raistakan alueella.

Hankkeen sijainti

Hanke sijaitsee Posion kunnassa, noin 9 km Posion keskustasta lounaaseen. Hankealue on tyypiltään metsätalousaluetta, metsämaamaista ja alueella ei ole asutusta. Puusto on enimmäkseen havupuumetsää.

Hankealueen itäpuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kitkajärven ja Riisitunturin maisemat.

Lähistöllä on Korouoma-Jäniskaira-Natura-alue, joka sijaitsee noin 3700 m päässä lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista. Alueen lähistöllä sijaitsee toinen Natura-alue nimeltään Kitka, joka sijaitsee noin 5 km päässä hankealueesta. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa ja lähimmät vapaa-ajan kaavoitukset ovat selkeästi turva-alueen ulkopuolella. Lähin talo on noin 1,2 km päässä lähimmästä tuulivoimalasta.

Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu arvokas harjua tai muu geologinen muodostuma. Muodostuman nimi on Korkeakangas-Lylykangas ja se on moreenimuodostuma. Voimalapaikat on sijoitettu siten, että voimalat eivät ole moreenimuodostumalla. Hankealueen läpi menee ekologinen yhteystarve ja pohjavesialueen raja, mutta sille ei ole tarkoitus rakentaa lainkaan.

Alueella on pohjavesialue Saarilamminkangas 12614180 (2E), jonka muodostuman aines hiekkavaltaista, harjuselänteiden ydinosa esiintyy myös soraa. Välikerroksina ja kallionpinnan päällä esiintyy myös moreenia tai pohjamoreenia.

7.5.2025

Hankealueen itäpuolella sijaitsee kivikautinen ainakin 19 pyyntikuopan järjestelmä metsässä. Raistakkalammen vieressä on havainto kivikautisesta havaintopaikasta. Näille paikoille ei tulla rakentamaan tuulivoimaloita tai muuta infraa.

30 km säteellä hankkeesta sijaitsee neljä muuta tuulivoimahanketta. Lähin hanke sijaitsee noin 20 km päässä. Se on nimeltään Matkavaara ja sinne suunnitellaan enintään 4–6 voimalaa. Voimaloiden yksikköteho on enintään 7 MW. Muut lähimmät hankkeet ovat Murtotuulen hanke, Saukkovaaran hanke ja Nuunajärven hanke. Murtotuulen ja Saukkovaaran tuulipuistot ovat toiminnassa. Murtotuulen tuulivoimapuistoon kuuluu 21 kpl voimaloita ja Saukkovaaran tuulivoimapuistoon kuuluu 7 kpl voimaloita. Nuunajärven hankkeeseen suunnitellaan enintään 26 voimalaa.

Vaikutusten luonne

Hankkeesta vastaavan mukaan hankkeella on vaikutuksia ympäristöön, ja ne muodostuvat pääasiassa maiseman muuttumisesta, luontoon kohdistuvasta vaikutuksesta ja melusta, roottorin lapojen näkymisestä sekä rakentamisen aikaisesta liikenteestä.

Tuulivoimaloiden linnustovaikutuksia ovat häirintä- ja törmäysvaikutukset, jotka ovat nykytiedon valossa varsin vähäisiä. Alue ei sijaitse suurten muuttolintujen muuttoreitillä. Hankealueella ei sijaitse käytössä olevien tietojen mukaan suurten petolintujen pesäpuita.

Poronhoidolle muutosta aiheutuisi maankäytössä, kun jouduttaisiin uusia teitä rakentamaan ja tuulivoimaloiden ympäriltä puustoa karsimaan. Tämä johtaisi laidunalueen pienenemiseen.

Hankealueen itäpuolella sijaitsevalle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle aiheutuu tuulivoimaloiden näkymistä.

Asian käsittely

Kuuleminen

YVA-lain 13 §:n 1 momentin mukaan ennen ympäristövaikutusten soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

ELY-keskus on 11.3.2025 lähettänyt lausuntopyynnön Posion kunnalle, Lapin liitolle, Lapin aluehallintovirastolle, Lapin maakuntamuseolle, Metsähallituksen luontopalveluille ja Puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentille.

Posion kunta toteaa lausunnossaan (25.3.2025), että kunnanhallitus vaatii ELY-keskuksen edellyttävän YVA-lain mukaista YVA-menettelyä Posion Raistakan tuulivoimahankkeesta.

Lapin liitto toteaa lausunnossaan (8.4.2025), että Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyn soveltamista Raistakan tuulivoimahankkeelle puoltaa sen mahdolliset

7.5.2025

vaikutukset Kitkajärven ja Riisitunturin maisema-alueeseen (VAMA 2021, maV 8158), ekologiin yhteyksiin, tärkeisiin pohjavesialueisiin sekä geologiin muodostumiin. Mikäli YVA-menettelyä ei sovelleta, tulee ympäristövaikutukset selvittää riittävällä tarkkuudella kaavoituksen yhteydessä. Lapin liitto pyytää jatkossa huomioimaan erityisesti edellä mainitut vaikutuskohteet. Tämän lisäksi Lapin liitto pyytää huomioimaan muut maakuntakaavaratkaisuihin kohdistuvat vaikutukset, sekä koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida olevien ja suunniteltujen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutukset tulee selvittää erityisesti Riisitunturin matkailun ydinalueisiin, esimerkiksi näkemäalueanalyysillä.

Lapin maakuntamuseo toteaa lausunnossaan (8.4.2025), että hankealueella ei ole tehty hankkeeseen liittyvää arkeologista inventointia. Ennakkotietoina on tarkastettu ainoastaan muinaisjäännösrekisterin nykytilanne, mikä ei selvityksenä ole riittävä. Vaadittava arkeologinen inventointi voidaan tehdä esimerkiksi kaavoituksen yhteydessä. Tällöin YVA-menettelyä ei välttämättä vaadita, joskin YVA-menettelyn yhteydessä tarvittavien selvitysten tekeminen tapahtuisi Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan parhaiten. Hankealueen itäpuolella, lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydelle rajautuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA), Kitkajärven ja Riisitunturin maisemat. Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt sijoittuvat lähimmillään noin 15 km:n etäisyydelle (Korouoma ja Anetjärvi) hankealueesta ja Simojärven eränkäyntimaisema noin 30 km:n etäisyydelle hankealueesta.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) (Kitka-Livo tukinsiirtolaite ja Naumanniemen talo) sijoittuvat lähimmillään noin 20 km:n etäisyydelle hankealueesta. Hankkeen vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, valtakunnallisesti merkittäville rakennetun kulttuuriympäristön kohteille ja maakunnallisesti arvokkaille kulttuuriympäristöille tulee selvittää ja hankkeesta aiheutuvat vaikutukset arvioida riittävällä tavalla. Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan puheena olevan tuulivoimahankkeen vaikutukset tulisivat parhaiten selvitettyksi YVA-menettelyssä.

Metsähallituksen luontopalvelut toteaa lausunnossaan (26.3.2025), että Raistakan tuulivoimahankkeesta ei yksinään todennäköisesti aiheudu YVA-lain 3 §:n 2 momentin tarkoittamien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia vaikutuksia muun muassa siksi, koska etäisyys lähimmälle Natura 2000 -alueelle ja luonnonsuojelutarkoituksiin varatulle alueelle on yli kolme kilometriä. Yhteisvaikutuksiin sisältyy kuitenkin hienoista epävarmuutta, koska alueelle suunnitellaan myös akkuvarastoa, mutta sen laajuudesta tai siihen liittyvistä rakenteista ei anneta tietoa. Huolimatta epävarmuudesta Metsähallituksen näkemyksen mukaan YVA-menettely ei ole Raistakan hankkeen osalta välttämätön. Hankealue sijaitsee kuitenkin uhanalaisen petolinnun reviirillä, ja hankkeen vaikutukset lajin reviirin elinvoimaisuuteen tulee arvioida viimeistään kaavoitusvaiheessa, ja tarvittaessa muuttaa hankesuunnitelmaa vaikutusarvioinnin tulosten perusteella.

Asian selvittäminen

ELY-keskus on lisäksi pyytänyt 11.3.2025 lausuntoa Paliskuntain yhdistykseltä, Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä, ja Caruna Oy:ltä.

Paliskuntain yhdistys toteaa lausunnossaan (9.4.2025), että hankealueen poronhoidon nykytilaa ei ole selvitetty, eikä vaikutuksia ole arvioitu asianmukaisesti. Rakennettavat tiet ja puuston poisto kaventaisivat laidunaluetta, mikä vaikuttaisi laajemmin kuin vain hankealueella. Alueelle suunnitellaan myös erillistä BESS-hanketta, mutta sen ja tuulivoimahankkeen yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu. Posion Livon paliskuntaa ei ole osallistettu hankkeen valmisteluun, vaikka se on välttämätöntä vaikutusten arvioinnin asianmukaisuudelle. Paliskunta vastustaa hanketta, sillä se katsoo sen aiheuttavan kohtuutonta haittaa poronhoidolle ja olevan maakuntakaavan vastainen. Yhdistyksen mukaan hankkeelle tulee soveltaa YVA-menettelyä merkittävien ympäristövaikutusten vuoksi.

Caruna Oy toteaa lausunnossaan (3.4.2025), että Caruna Oy ei lausunnollaan ota kantaa Raistakan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn tarpeellisuudesta. Raistakan tuulivoimahankkeen mahdollisesta liittämisestä Caruna Oy:n sähköverkkoon tulee neuvotella Carunan kanssa. Liitettävyyttä Caruna Oy:n sähköverkkoon tarkastellaan ennen lopullisen liittymissopimuksen tekemistä. Lopullinen liittymistapa, liittymispiste ja liitettävä sähköteho määritellään mahdollisessa liittymissopimuksessa. Caruna Oy:llä ei ole tässä vaiheessa muuta huomautettavaa Raistakan tuulivoimahankkeesta.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus lähetti vastinepyynnön 10.4.2025 hankkeesta vastaavalle. Hankkeesta vastaava ei ole toimittanut vastinetta.

Suhde muihin menettelyihin

ELY-keskus katsoo, että esitetyn hankkeen vaikutuksia ei ole selvitetty maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) tai muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-laissa edellytetyllä tavalla.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaisu**Päätös**

Posion Raistakan tuulivoimahankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut**Sovellettavat oikeusohjeet**

YVA-lain 3.1 §:n mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten

7.5.2025

arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan YVA-lain liitteessä 1.

YVA-lain 3.2 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-lain 3.3 §:n mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

Hankkeen ominaisuudet

Hankkeessa rakennettavien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 206 metriä ja jokaiselle tuulivoimalalle varataan noin hehtaarin laajuinen ala rakentamista varten. Hankkeesta vastaava ei ole toimittanut muita tietoja tuulivoimaloiden rakenteista, kuten lentoestevaloista, voimaloiden perustamisesta tai siitä mitä tuulivoimaloita varten varattava hehtaarin laajuinen maa-ala tarkoittaa.

ELY-keskus toteaa, että tuulivoimaloissa tulee käyttää lentoestevaloja tuulivoimalan ollessa yli 70 metriä maanpinnasta. ELY-keskus toteaa, että tuulivoimalat voidaan perustaa usealla eri tavalla, esimerkiksi maavaraisella teräsbetoniperustuksella, teräsbetoniperustuksella massanvaihdon kanssa tai kallioankkuroidulla teräsbetoniperustuksella. ELY-keskus toteaa, että tuulivoimaloiden perustamiseksi tarvittavan yleisesti noin hehtaarin laajuisen rakentamisalueen toteuttamiseksi puusto ja kasvillisuus poistetaan ja maa tiivistetään kestävästi kuljetuskaluston ja tuulivoimakomponenttien paino.

Hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista ja tiestöä parannetaan tarvittaessa. Lisäksi rakennetaan uusia teitä. Tietoja tien parantamistoimenpiteistä tai uusien teiden rakenteista ei ole annettu. Lapin ELY-keskus toteaa, että hankealueen olemassa oleva tiestö on lähinnä metsätieuria. ELY-keskus myös toteaa, että tuulivoimaloiden rakentamista varten tarvitaan tieverkosto ympärivuotiseen käyttöön. Tiet ovat yleensä vähintään viisi metriä leveitä, ja teiden sekä liittymien mitoituksessa on otettava huomioon erityiskuljetukset, jotka voivat vaatia jopa 12 metrin levyisiä teitä.

Hankkeesta vastaava ei ole esittänyt arviota hankkeen toteuttamisessa tarvittavasta maa-ainesten määrästä, eikä suunnitelmaa siitä, mistä tarvittavat maa-ainekset on tarkoitus ottaa. ELY-keskus tuo esiin, että tuulivoimahankkeiden toteuttamiseen (esimerkiksi voimaloiden asennuskentät ja huoltotiet) tarvitaan tyypillisesti huomattavia määriä maa-aineksia. Maa-ainesten ottamisesta taas aiheutuu ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Tämä korostuu erityisesti silloin, jos aineksia on tarkoitus ottaa

7.5.2025

hankealueelta. ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottamiseen liittyvät vaikutukset ovat osa hanketta ja niiden tulee siten sisältyä vaikutusten arviointiin. Harkintapyyntöön ei ole tunnistettu maa-ainesten ottamisesta aiheutuvia vaikutuksia edes yleisellä tasolla. Lisäksi tarve ottaa aineksia sijoittuu suhteellisen lyhyelle aikavälille (noin kaksi vuotta), mikä osaltaan saattaa asettaa haasteita sekä maa-ainesten saatavuuden että luvittamisen kannalta.

Hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan sähkönsiirto toteutetaan maakaapeloinnilla Posion muuntoasemalle. ELY-keskus toteaa, että muuntoasema sijaitsee alle kilometrin päässä tuotantoalueesta itään. Hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan hankkeessa tarvittava sähkönsiirtokapasiteetti on enintään 36 MW. Maakaapeloinnin toteuttamistavasta (kaivannon syvyys, leveys ja pituus) tai kaapelista ei ole esitetty tietoja. Lapin ELY-keskus toteaa, että tyypillisesti tuulivoimala-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan 20–36 kV maakaapeleilla. Maakaapelit upotetaan maahan noin 0,8 metrin syvyyteen. Maakaapelin yläpuolinen alue on pidettävä puuttomana. Kaapelia rakennettaessa puusto ja puiden juuret poistetaan kaapelin johtoalueelta. Tien yhteyteen sijoituessa kaivannon leveys on noin metri ja kaapeli voidaan sijoittaa joko tien sisä- tai ulkoluiskaan. Mitä kauempana maakaapeli on tiestä, sitä leveämpi on johtoalueen puuton alue.

Alueverkon siirtokyvystä ei ole esitetty tietoja. Caruna Oy katsoo lausunnossaan, että Raistakan tuulivoimahankkeen mahdollisesta liittämisestä Caruna Oy:n sähköverkkoon tulee neuvotella Caruna Oyn kanssa. Mikäli sähkönsiirto ei ole toteutettavissa hankkeesta vastaavan esittämällä tavalla ELY-keskus toteaa, että hankkeen toteuttaminen saattaa edellyttää toisenlaista sähkönsiirtoa. Sähkönsiirto on osa hanketta.

ELY-keskus katsoo, että hankkeen ominaisuudet voivat aiheuttaa ympäristöllisesti herkällä alueella todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia, joita jäljempänä on kuvattu tarkemmin.

Nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö

YVA-lain liitteen 2 mukaan hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö.

Hanke sijaitsee Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Hankealueella sijaitsee kaksi maakuntakaavassa osoitettua voimajohtoa ja hankealueella sijaitsee luoteis-kaakkosuuntainen ekologinen yhteystarve. Hankealueelle on osittain maakuntakaavassa osoitettu arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma. Merkintäkohtaisen määräyksen mukaan alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien erityispiirteet.

Hankealue sijoittuu osittain maakuntakaavassa osoitetulle tärkeälle tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Merkintäkohtaisen määräyksen mukaan aluetta koskevat

toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu, määrä tai käyttökelpoisuus vedenhankintaan eivät niiden vaikutuksesta heikkene.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä itäpuolella sijaitsee kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue (maV 8158). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Merkintäkohtaisen kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Maakuntakaavassa on annettu koko maakuntakaava-aluetta koskeva määräys, jonka mukaan "maankäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä."

ELY-keskus katsoo, että tuulivoimahankkeen toteuttaminen maakuntakaavassa osoitetulle alueelle on osittain ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Näin ollen alueen herkkyyks on suurempi kuin tilanteessa, jossa tuulivoimahanke sijoittuisi maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tai alueelle, jolla ei ole erityisiä ympäristöarvoja.

Vaikutusten luonne

Vaikutukset maisemaan

Hankealue sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun maisema-alueen Kitkajärvien ja Riisitunturin (VAM150156) lähivaikutusalueelle, noin 1,5 kilometrin päähän maisema-alueesta. Hankkeesta vastaavan toimittamassa aineistossa ei ole arvioitu vaikutuksia maisema-alueelle.

Kitkajärvien ja Riisitunturin maisema-aluetta luonnehtivat laajat näkymät ja huomattavat luontoarvot. Maisemallisia kiintopisteitä ovat Riisitunturi ja Kouvervaara niitä ympäröivine vaara-alueineen sekä laajaselkäiset Kitkajärvet. Alue on kulttuurihistoriallisesti kerroksellista elinkeinomaisemaa, jota luonnehtivat rakenteeltaan edustavat järvi-, ranta- ja rinnekylät. Näkymälinjat kylistä ja järveltä ovat laajoja ja monin paikoin erämaisia.

ELY-keskus katsoo, että selkeästi metsän yläpuolelle enintään 206 metriin ulottuvat tuulivoimalat lapoineen ja lentoestevaloineen vaikuttaa maiseman luonteeseen ja laatuun, ottaen huomioon lähialueen maisemallinen herkkyyks. Tuotantoalueen lähimaisema muuttuu teollisemmaksi ottaen huomioon, että alueen maisema ei ole muovautunut ihmistoiminnasta metsätaloutta ja yksittäisiä asuin- tai lomarakennuksia

7.5.2025

lukuun ottamatta. Kitkajärvien ja Riisitunturin maisema-alue tuotantoalueen lähistöllä on pitkälti avointa järvimaisemaa, jossa on jyrkkäpiirteisiä rantoja. Näkyvyys maisema-alueelta tuotantoalueelle olisi monessa paikassa esteetön.

ELY-keskus katsoo, että haitalliset vaikutukset Kitkajärvien ja Riisitunturin maisema-alueeseen ovat todennäköisesti merkittäviä ottaen huomioon hankkeen sijainti valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen välittömässä läheisyydessä. ELY-keskus katsoo, että haitalliset vaikutukset ovat luonteeltaan pitkäkestoisia, sillä tuulivoimaloiden käyttöikä on tyypillisesti noin 20–30 vuotta.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Valtakunnallisesti arvokkaat geologiset kohteet

ELY-keskus toteaa, että hankealueella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (Korkeakangas-Lylykangas, MOR-Y13-193). Moreenimuodostuma on harkintapyynnössä tunnistettu, mutta sen nykytilaa ei ole kuvattu eikä hankkeesta moreenimuodostumaan mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia ole tunnistettu.

Täydennetyn aineiston perusteella moreenimuodostuman alueelle ei alustavasti ole suunniteltu sijoitettavan voimalapaikkoja, mutta huoltotiet ja sähkönsiirto on suunniteltu kulkemaan moreenimuodostuman poikki. ELY-keskus katsoo, että olemassa olevan kapean metsätieuran parantaminen tuulivoimarakentamiseen sopivaksi leveäksi tieksi on toimenpide, joka vaikuttaa moreenimuodostuman geologisiin arvioihin. ELY-keskus katsoo, että moreenimuodostuma on melko pienialainen, minkä vuoksi muodostuman geologisiin arvioihin kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä. Harkintapyynnössä ei ole esitetty riittäviä tietoja hankealueen maa- ja kallioperästä, jotta merkittävät haitalliset vaikutukset olisi voitu sulkea pois.

ELY-keskus katsoo, että maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset ovat pääsääntöisesti luonteeltaan pysyviä, sillä esimerkiksi tien rakentaminen valtakunnallisesti arvokkaan moreenimuodostuman ylitse muuttaa pysyvästi muodostuman geologisia arvoja. Vaikutusten merkittävyyden osalta tulee kiinnittää huomiota muodostuman suhteelliseen pieneen pinta-alaan, mikä korostaa vaikutusten laajuutta muodostumassa. ELY-keskus myös katsoo, että vaikutukset voivat olla merkittäviä niiden kohdistuessa valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuun muodostumaan. Maa-ainesten ottamiseen liittyvät vaikutukset taas voivat kohdistua esimerkiksi alueen lajistoon tai vesilain nojalla suojeltuihin vesiluontotyyppeihin, ja olla siten monitahoisia sekä tietyissä tapauksissa voimakkaita ja laajalle ulottuvia.

Vaikutukset pohjavesiin

ELY-keskus toteaa, että hankealueen eteläosassa sijaitsee Saarilamminkankaan (12614180) muu vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, jonka pohjavedestä maa- tai pintavesiekosysteemi on suoraan riippuvainen (2E-luokka). Pohjavesialueella muodostuu laskennallisesti arvioiden merkittävä määrä pohjavettä (noin 7000 m³/d). Hankkeesta vastaavan mukaan Saarilamminkankaan pohjavesialueelle ei suunnitella rakennettavan tuulivoimaloita, mutta harkintapyynnön mukaisen aineiston perusteella

7.5.2025

voimala 1 sijoittuu Saarilamminkankaan pohjavesialueelle ja pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle (sisempi raja). Hankkeesta vastaava ei ole esittänyt kuvausta alueen pohjavesiolosuhteista (mm. pohjaveden pinnantas, maaperän laatu ja pohjaveden virtaus suunnat) eikä tunnistanut tai arvioinut pohjaveden määrää ja laatuun mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia. ELY-keskus tuo esiin, että vaikutuksia voi aiheutua tuulivoimalan rakentamisen lisäksi muun muassa huoltoteiden ja voimaloiden välisten maakaapelointien rakentamisesta. ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueiden kemiallinen ja määrällinen tila tulee turvata tulevaisuuden käyttötarpeita sekä mahdollisia kriisitilanteita varten. ELY-keskus katsoo, että Saarilamminkankaan pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden määrä on huomattava, minkä vuoksi alueella on merkitystä myös huoltovarmuuden turvaamisen kannalta.

ELY-keskus tuo lisäksi esiin, että hankkeesta vastaava ei ole selvittänyt, sijaitseeko hankealueella mahdollisesti vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltuja vesiluontotyyppisiä, kuten lähteikköjä, tihkupintoja tai lähteitä, tai vesilain 3 luvun 2 §:n nojalla suojeltuja puroja. Siten vaikutuksia edellä mainittuihin kohteisiin ei myöskään ole voitu arvioida. ELY-keskus katsoo, että oleellinen osa vaikutustenarvioinnista on tunnistaa sellaiset toimenpiteet, joiden vuoksi tulee hakea poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta tai vesitalouslupaa esimerkiksi puron uoman luonnontilan muuttamiseksi. Pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on oleellista selvittää myös hankealueella mahdollisesti sijaitsevat yksityiset talousvesikaivot.

ELY-keskus katsoo, että hankkeen suunnitteleminen luokitellulle pohjavesialueelle voi aiheuttaa todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia, ja vaikutukset kohdistuvat huoltovarmuuden kannalta kriittiseen luonnonvaraan. ELY-keskus myös katsoo, että pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset voivat olla luonteeltaan pitkäkestoisia tai pysyviä, ja niiden korjaaminen jälkikäteen on usein vaikeaa ja kallista.

Haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet

ELY-keskukselle toimitettujen tietojen mukaan hankkeesta vastaava ei ole esittänyt haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteitä.

Yhteenveto

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimapuistoihin, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteen laskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW.

Saatujen selvitysten perusteella ELY-keskus katsoo, että hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka ovat rinnastettavia YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin. Ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti sekä vaikutusten luonne hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan huomioon ottaen merkittäviä ympäristövaikutuksia etenkin huomioiden vaikutusalueella

7.5.2025

olevan ympäristön herkkyys ja siinä erityisesti valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma ja pohjavesialue.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeesta vastaava ei ole esittänyt sellaisia merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttämis- tai ehkäisytoimia, että arviointimenettelyn aiheuttavat vaikutukset poistuisivat.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/hankkeiden-ymparistovaikutusten-arviointimenettely-yva/yva-paatokset/yva-paatokset-lappi>.

Päätöstä koskeva kuulutus on nähtävillä kunnan ja Lapin ELY-keskuksen sähköisellä ilmoitustauluilla 30 päivän ajan. Mitä julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään kuulutusten panemisesta ilmoitustaululle, sovelletaan kuulutuksen julkaisemiseen sähköisesti kunnan internetsivuilla (YVAL 13 § 2 mom).

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli Rönkä ja ratkaissut johtaja Timo Jokelainen. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

7.5.2025

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

SolarWind Finland Oy saantitodistuksin

Tiedoksi

Posion kunta
Lapin liitto
Tornionlaakson museo
Metsähallitus, luontopalvelut
Paliskuntain yhdistys
Caruna Oy

Tämä asiakirja LAPELY/5686/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/5686/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Jokelainen Timo 07.05.2025 13:52

Esittelijä Rönkä Olli 07.05.2025 13:35